

In dit leerpad doorzien leerlingen hoe vooroordelen en discriminatie functioneren aan de hand van verschillende voorbeelden van antisemitisme en andere vormen van discriminatie waarmee jongeren te maken krijgen. In de handleidingen van de verschillende lessen vind je tips en verdiepingsvragen die je helpen bij groepsdiscussies.

Thema's

Vooroordelen, discriminatie, antisemitisme, racisme, discriminatie van Roma en Sinti, discriminatie van LHBTQI+, moslimdiscriminatie

Doelgroep

Leerpad 2 is geschikt voor 13 jaar en ouder. De online toolbox bevat open vragen die leerlingen op hun eigen niveau kunnen onderzoeken. De lessen zijn:

● eenvoudig → ● ● verdiepend → ● ● ● complex.

Benodigdheden

Leerling:

Laptop/tablet/smartphone

Koptelefoon/oortjes

Internetverbinding

Papier

Pen

(gratis) Studentaccount óf

Docent:

Beamer & geluidsversterking

Internetverbinding

Opbouw

Dit leerpad bestaat uit drie lessen. Iedere les bestaat uit een aantal stappen. In de handleiding van elke les vind je onder 'structuur' tips & verdiepingsvragen per stap, die je de mogelijkheid geven om je les uit te breiden.

Les

Thema	Tijdsduur	Samenvatting
Mechanisme van uitsluiting	40-60 min.	Leerlingen onderzoeken hoe discriminatie in werking treedt.
Ervaringen van jongeren	60 min.	Leerlingen gaan aan de hand van verhalen van jongeren dieper in op de verschillende vormen van discriminatie.
Dagelijkse situaties	40-50 min.	Leerlingen wisselen aan de hand van vijf situaties van ongelijke behandeling van mening en gedachten.

Les 2.1 | Discriminatie uitgelegd

Leerlingen krijgen het verhaal van Medine te horen en beantwoorden vragen om te begrijpen hoe discriminatie in z'n werk gaat. Vervolgens kiezen ze één van de vijf jongeren verhalen om mee verder te werken en hun kennis over het mechanisme van discriminatie te verdiepen. De les eindigt met een discussie over de rollen die mensen spelen in situaties waarin discriminatie zich voordoet.

Leerdoelen

- Leerlingen onderzoeken hoe discriminatie functioneert en in z'n werk gaat, op zowel interpersoonlijk als maatschappelijk vlak.

Niveau

Structuur (40-60 minuten)

Tijdsduur	Stappen	Vorm	Tips & verdiepingsvragen
±5 min.	Introductie Discriminatie uitgelegd	Klassikaal	Laat een leerling de introductietekst voorlezen, zo zorg je voor een gezamenlijk begin van de les.
±5 min.	Stap 1 Wat weet je al over discriminatie?	Individueel/ klassikaal	Neem de tijd om de antwoorden van de leerlingen te bespreken. Houd daarbij het volgende in gedachten: Wat voor soort woorden gebruiken de leerlingen? Zijn het bijvoeglijk naamwoorden, woorden die een emotie uitdrukken (oneerlijk, pijnlijk, gemeen etc.), of zijn het zelfstandig naamwoorden die groepen (buitenlanders, vluchtelingen etc.) of verschillende vormen van discriminatie (racisme, antisemitisme etc.) aanduiden? In de opdracht gaat het niet om goede of foute antwoorden. Het kan nuttig zijn om de eerste gedachten van leerlingen over dit onderwerp te bekijken en uit te leggen dat ze de woordenwolk aan het einde van de les weer te zien krijgen en dan woorden kunnen toevoegen.
±10 min.	Stap 2 Het verhaal van Medine	Klassikaal	Bekijk de <i>van Medine</i> samen. Controleer of leerlingen het essentiële verschil begrijpen tussen vooroordelen (gedachten) en discriminatie (daden). Leerlingen worden gevraagd verschillende vragen met trefwoorden te beantwoorden. Neem de tijd om de antwoorden te bespreken. Dit kan klassikaal of in kleine groepjes.
±15 min.	Stap 3 Kom meer te weten over discriminatie	Individueel/ Tweetallen	Leerlingen lezen stukjes tekst waarin het mechanisme van discriminatie wordt uitgelegd (<i>Anderen, op één hoop gooien en de gevolgen van discriminatie</i>). Eventueel kun je de teksten klassikaal lezen. De leerlingen krijgen een aantal vragen en formuleren hun antwoorden in trefwoorden.

Tijdsduur	Stappen	Vorm	Tips & verdiepingsvragen
±10 min.	Stap 4 Kennis- making	Individueel/ Groeps- discussie	<p>In 8 minuten vertellen vijf jongeren over hun ervaringen met discriminatie.</p> <p>Het is belangrijk dat leerlingen verder werken met een verhaal dat ze zelf hebben gekozen, omdat iets uit dat verhaal hen kennelijk heeft aangesproken of hun belangstelling heeft gewekt. Als veel leerlingen dezelfde persoon kiezen, dan is het raadzaam om ze groepjes te laten vormen om hun antwoorden te vergelijken.</p> <p>In groepjes gaan de leerlingen dieper in op wat de door hen gekozen persoon heeft ervaren. De vragen zoomen in op de situatie en voorzien leerlingen van skills om bepaalde aspecten van de situatie van één persoon nader te analyseren.</p>
±5 min.	Stap 5 Mensen hebben invloed	Groeps- discussie	<p>De leerlingen denken na over hoe anderen (vrienden, familie, een voorbijganger) een situatie zouden kunnen beïnvloeden door de slider te verplaatsen. De antwoorden van de hele groep verschijnen in een grafiek. Bespreek het resultaat, zo krijg je een uitwisseling van ideeën over de rollen die mensen kunnen hebben en welke factoren meespelen in het gevoel invloed op de situatie te hebben. De rol van de docent als discussieleider is belangrijk. Zorg ervoor dat leerlingen die met hun mening in de minderheid zijn de gelegenheid krijgen hun mening toe te lichten.</p>
±5 min.	Stap 6 Terugblik	Individueel/ Klassikaal	<p>Leerlingen kijken terug naar de woordenwolk van het begin van de les en denken na over wat ze hebben geleerd door de vraag opnieuw te beantwoorden.</p>

Les 2.2 | In- en uitzoomen

De ervaringen van dezelfde vijf jongeren uit les 2.1 worden gebruikt om dieper in te gaan op de termen antisemitisme, discriminatie van LHBTQI+'ers, discriminatie van moslims, discriminatie van Roma en Sinti en racisme. Nadat ze met omschrijvingen van deze termen hebben gewerkt nemen de leerlingen deel aan een aantal smartphone chatgespreken over specifieke situaties en wordt hen om advies gevraagd.

Leerdoelen

- Leerlingen leren discussiëren over specifieke gevallen van antisemitisme, discriminatie van LHBTQI+'ers, moslims, Roma en Sinti en racisme.
- Leerlingen krijgen inzicht in de termen waarmee de verschillende vormen van discriminatie worden aangeduid.
- Leerlingen denken na over wie invloed heeft in situaties waarin discriminatie plaatsvindt heeft en over wat ze in een specifiek geval zelf zouden doen of zeggen.

Niveau

Structuur (60 minuten)

Tijdsduur	Stappen	Vorm	Tips & verdiepingsvragen
±5 min.	Introductie In- en uitzoomen	Klassikaal	Laat een leerling de introductietekst voorlezen, zo zorg je voor een gezamenlijk begin van de les.
±15 min.	Stap 1 Woorden hebben macht	Individueel/ Klassikaal	Bekijk klassikaal de video van de vijf jongeren. Leerlingen die les 1 hebben gedaan, zijn bekend met de video. Laat hen de vraag over de video individueel invullen en bespreek vervolgens gezamenlijk de woordenwolk. Neem de tijd om de woorden in de woordenwolk te bespreken en na te gaan welke er ontbreken.
±10 min.	Stap 2 Hoe noem je dit?	Individueel/ Klassikaal	Bekijk de antwoorden van de groep in de woordenwolk en stimuleer een uitwisseling van ideeën over de verschillende historische en recente ervaringen van antisemitisme, discriminatie van LHBTQI+, discriminatie van moslims, discriminatie van Roma en Sinti en racisme. Vaak wordt gezegd dat het allemaal 'racisme' is. Antisemitisme is racisme van Joden, discriminatie van Roma is racisme van Roma etc. Onderzoek de redenen waarom verschillende begrippen worden gebruikt, door zowel de overeenkomsten als de verschillen ertussen te bekijken. Bekijk ook:
±10 min.	Stap 3 Maak vijf groepjes	Groeps- discussie	Splits de groep op in kleine groepjes en laat ze zelf een begrip kiezen om mee verder te werken of doe het voor ze. Het is belangrijk om alle vijf begrippen aan bod te laten komen omdat de groepjes later de overeenkomsten en verschillen ertussen zullen bespreken.

Tijdsduur	Stappen	Vorm	Tips & verdiepingsvragen
±10 min.	Stap 4 Verder inzoomen	Groeps- discussie	<p>De eerste tekst die leerlingen lezen is een algemene omschrijving van elk van de vijf begrippen; geschreven door het team van Stories that Move.</p> <p>De tweede tekst is een definitie van een internationale gouvernementele organisatie (de VN, UNESCO of de OVSE) of een non-gouvernementele organisatie. Met de kernwoorden die de leerlingen uit deze teksten kiezen, geven ze vervolgens hun eigen omschrijving. Geef leerlingen de kans om hun omschrijvingen met elkaar te vergelijken en bespreken, voordat ze aan stap 5 beginnen. Verwijs naar de vraag die ze eerder hebben beantwoord: waarom zijn er verschillende begrippen die discriminatie omschrijven?</p>
±10 min.	Stap 5 Hoe te reageren	Groeps- discussie/ Klassikaal	<p>Leerlingen lezen een korte chat van een van de vijf jongeren uit de video. Ze kunnen in dezelfde groepjes of tweetallen werken als bij stap 4.</p> <p>Geef leerlingen de tijd om de verschillende antwoorden te bespreken en te reflecteren op de vraag waarom mensen verschillende adviezen geven. Ze zullen zich bewust worden dat veel factoren van invloed zijn op de reacties van mensen op verschillende vormen van discriminatie. Bijvoorbeeld, of de omgeving wel of niet veilig is, maar ook persoonlijke karaktereigenschappen van een vriend of voorbijganger bepalen of hij/zij/hen direct op een discriminerende opmerking reageert.</p> <p>Vraag elke leerling, ter afronding van de les, of hun ideeën over discriminatie zijn veranderd. Ze kunnen dit eventueel eerst in tweetallen bespreken en vervolgens hun gedachten uitwisselen met de hele groep.</p>

Les 2.3 | Vijf situaties: en nu jij

Leerlingen bespreken de verschillende factoren die hen beïnvloeden in het beoordelen van een situatie van ongelijke behandeling. Aan de hand van vijf scenario's uit het dagelijks leven, wisselen ze meningen uit en kijken ze waarom we het niet altijd met elkaar eens zijn over de betekenis van een gebeurtenis of opmerking.

Leerdoelen

- Leerlingen wisselen aan de hand van vijf situaties van ongelijke behandeling van mening en gedachten.
- Leerlingen leren dat er verschillende meningen en gedachten zijn over éénzelfde situatie

Niveau

Structuur (40-50 minuten)

Tijdsduur	Stappen	Vorm	Tips & verdiepingsvragen
±5 min.	Introductie Vijf situatie: en nu jij	Klassikaal	Laat een leerling de introductietekst voorlezen, zo zorg je voor een gezamenlijk begin van de les.
±10 min.	Stap 1 Erg of niet?	Individueel/ Klassikaal	Leerlingen schuiven individueel met de slider om hun mening over de vijf situaties te geven. Laat hen wachten op de pagina met de grafiek van alle antwoorden tot iedereen op hetzelfde punt is, zodat ze de verdeling van alle meningen over de afbeeldingen kunnen zien. Het is niet noodzakelijk om de situaties uitvoerig te bespreken, dit kan later in kleinere groepjes. Wel is het interessant om de verschillende meningen te noteren en te bespreken welke factoren een rol kunnen spelen. Het kan zijn dat leerlingen dezelfde mening hebben. Zorg ervoor dat alle standpunten worden besproken, ook wanneer deze in de minderheid zijn.
±5 min.	Stap 2 Vijf situaties	Individueel	De leerlingen denken na over welke situatie voor hen het ergst en minst ergst is. Deze oefening dient als voorbereiding op de groepsopdracht in stap 3.
±15 min.	Stap 3 Maak groepjes	Groepsdiscussie/ Klassikaal	De leerlingen wordt nu gevraagd om de vijf situaties met elkaar te vergelijken. Hierbij gaat het niet om de hiërarchie van 'ernstig naar minder ernstig' maar om het gevoel dat een bepaalde situatie kan oproepen en de ervaring van een individu daarbij. Zorg ervoor dat leerlingen goed naar elkaar luisteren. Wanneer ze over het algemeen dezelfde mening hebben, is het interessant om na te gaan waarom dit zo is en of ze zich bewust zijn van andere meningen en standpunten. Je kunt ervoor kiezen om de les klassikaal af te sluiten door te vragen wat ze geleerd hebben van de uitwisseling met hun klasgenoten. Je kunt je leerlingen deze oefening ook offline laten doen, door de situaties via af te drukken . vind je een video met uitleg hoe je de oefening kunt begeleiden.

Tijdsduur

Stappen

Vorm

Tips & verdiepingsvragen

Bespreek tot slot de keuzes van de hele groep. Je kunt per groepje vragen welke situatie de meeste discussie opwekte en waarom. Wanneer een situatie niet is besproken, kan het interessant zijn te achterhalen of

- de situatie niet herkenbaar is,
- iedereen het eens was of
- het een onderwerp betreft die gevoelig ligt binnen de groep.

Vraag om voorbeelden van factoren die beïnvloeden of een situatie als ernstig of minder ernstig wordt gezien.